

Sámi allaskuvla

Strategi 2022-2026

Innhold

1	VISJON	2
2	VERDIER	2
3	FELLES MÅL OG STRATEGIER FOR SÁMI ALLASKUVLA	2
4	UTDANNINGER	3
4.1	Samiske lærerutdanninger	3
4.2	Utdanning innen samiske språk og samisk litteratur	3
4.3	Utdanninger innen duodji, kunst, musikk og joik.....	4
4.4	Utdanninger innen samfunnsvitenskap, reindrift, urfolksrett og journalistikk.....	4
5.	NASJONALT SENTER FOR SAMISK I OPPLÆRINGA.....	4
6.	FORSKNING, UTVIKLING OG FORMIDLING	5
7.	SAMFUNNSANSVAR OG DIALOG	5
8.	URFOLKSSAMARBEID.....	6

1 VISJON

Et samisk universitet for fremtidens Sápmi

- *vi dekker kunnskapsbehovene i samiske samfunn*

2 VERDIER

SAMLENDE – med et allsamisk perspektiv er Sámi allaskuvla samlende for hele Sápmi, de samiske språkene og de samiske samfunnene. Ved Sámi allaskuvla skal alle føle trygghet.

FREMTIDSRETTET– Sámi allaskuvla vandrer på kjente stier og tør samtidig å gå opp nye stier til nye områder. Sámi allaskuvla er en fremtidsrettet, modig foregangsinstitusjon både i Sápmi og i urfolkssamarbeidet.

ANSVARLIG – Sámi allaskuvla styrker og tar ansvar for samiske språk, verdier og kunnskapsgrunnlag, og er dermed også styrkende for de samiske samfunnene.

3 FELLES MÅL OG STRATEGIER FOR SÁMI ALLASKUVLA

Sámi allaskuvla er en ledende samiskspråklig høyere utdannings- og forskningsinstitusjon som utvikler kompetanse på høyt nivå som bidrar til å fremme samisk selvbestemmelse, bærekraftige samiske næringer og samfunn.

Sámi allaskuvla vil:

- være en fleksibel, relevant og attraktiv institusjon som tilbyr et samlende og likeverdig miljø for studenter og ansatte
- styrke rekrutteringen av studenter og ansatte
- fortsette å styrke og utvikle organisasjonsstrukturen for å effektivt kunne nå våre mål
- gjennomføre aktiviteter på en mest mulig effektiv måte innenfor våre økonomiske og faglige rammer
- arbeide for å styrke institusjonens rammevilkår
- utrede og etablere en geografisk struktur som styrker vår posisjon i de ulike samiske språkområdene og dekker de sentrale behovene i de samiske samfunnene
- styrke og fremme samiske språk og tradisjonell kunnskap gjennom tverrfaglighet og grenseoverskridende utdanninger, forskning og virksomhet
- bidra til å oppfylle FNs bærekraftsmål, FNs urfolksdeklarasjon og målsettingene for FNs tiår for urfolksspråk
- utvikle samarbeid med andre institusjoner og ha en åpen dialog med samiske og andre urfolkssamfunn
- i samarbeid med andre høyskoler, oppnå endringer i akkrediteringskravene for universiteter
- oppnå status som vitenskapelig høyskole

4 UTDANNINGER

Sámi allaskuvlas utdanningstilbud skal bidra til å møte de kunnskapsbehovene som samiske samfunn har, og styrke bærekraftige samiske samfunn og miljø. Samisk tradisjonell kunnskap, kultur og samiske språk er grunnpilarene i våre utdanninger.

Sámi allaskuvla vil:

- styrke og utvikle fagmiljøet vårt slik at vi kan utvikle eksisterende og nye studietilbud
- ta i bruk nye opplæringsmodeller som styrker studentenes deltakelse og studiekvalitet
- bidra til at studentene gjennomfører studiene på normert tid
- styrke studentrekrutteringen til alle våre studietilbud
- etablere studenthus og styrke studentmiljøet i samarbeid med Indre-Finnmark Studentsamskipnad
- fortsette å styrke det samiske innholdet for utdanningstilbudene, og øke synligheten av de ulike samiske språkene
- tilby utdanninger på flere samiske språk
- styrke språkbevisstheten og flersamiskspråklighet i samiske samfunn
- kartlegge kompetansebehovene i samiske samfunn og andre urfolkssamfunn og bruke dette som et kunnskapsgrunnlag for å vurdere hvilke nye utdanningstilbud vi skal etablere
- styrke internasjonalt relevante utdanningstilbud i dialog med andre urfolksinstitusjoner
- opprettholde kontakt med tidligere studenter og etablere et eget alumninettverk

4.1 Samiske lærerutdanninger

De samiske lærerutdanningene skal ha en sentral rolle i å sikre at samiske barn og unge har tilstrekkelig med samiskspråklige lærere og høy kvalitet i opplæringen.

Sámi allaskuvla vil:

- være foregangsinstusjon innen samisk pedagogikk og didaktikk
- styrke kompetansen innenfor duodji,- joik, musikk og tradisjonell kunnskap i lærerutdanningene
- styrke digital kompetanse innenfor den samiske opplæringssektoren
- tilby utdanning innenfor læremiddelpedagogikk
- styrke etter,- og videreutdanningstilbud og andre kompetansehevingstiltak for barnehagelærere og grunnskolelærere
- styrke og utvikle samarbeidet med andre lærerutdanninger
- etablere en masterutdanning innenfor samisk barnehagelærerutdanning og et PhD program innenfor fagfeltet samisk lærerutdanning

4.2 Utdanning innen samiske språk og samisk litteratur

Utdanningene våre innen samiske språk og samisk litteratur skal bidra til å styrke samiske språk og identitet og er viktige virkemidler for å sikre overføring av samisk språkkompetanse, kultur og verdier til kommende generasjoner.

Sámi allaskuvla vil:

- styrke kunnskapen om samiske språk i samiske samfunn og flersamiskspråklighet
- styrke livslang læring hvor den samiske skriftlige litteratur og muntlig fortellerarv er sentralt
- utvide våre begynnervkurs i samiske språk og styrke samarbeidet med samiske språksentre

- prioritere arbeidet med å gi fremmedspråklige muligheten til å lære seg samisk
- etablere en samisk tolkeutdanning

4.3 Utdanninger innen duodji, kunst, musikk og joik

Utdanninger innenfor duodji og estetiske fag skal være sentrale i bevaringen og styrkingen av samisk tradisjonell kunnskap og immateriell kulturarv.

Sámi allaskuvla vil:

- fornye duodjiutdanningene, slik at de også inkluderer design, andre kreative fagområder og kunstfag
- utrede muligheten for å etablere et PhD studie innenfor duodji og kunst
- synliggjøre bærekraft gjennom duodjiutdanningene, og gjennom disse bidra til å møte endringene i de samiske samfunn
- etablere et permanent utdanningstilbud innenfor samisk musikk og joik og styrke samisk musikkfag i samråd med relevante institusjoner

4.4 Utdanninger innen samfunnsvitenskap, reindrift, urfolksrett og journalistikk

Sámi allaskuvla skal ha et fagmiljø som tilbyr studier innen både reindrift, journalistikk, urfolksrett, samfunnsvitenskap, árbediehtu¹, tro og livssyn, og som samarbeider om samisk sykepleierutdanning.

Sámi allaskuvla vil:

- etablere en ny samfunnsvitenskapelig bachelorutdanning
- vurdere å etablere en masterutdanning innenfor reindrift
- fornye og utvikle journalistutdanningene
- styrke samarbeidet med UiT om samisk sykepleierutdanning
- styrke det urfolksrettslige fagmiljøet og samarbeidet

5. NASJONALT SENTER FOR SAMISK I OPPLÆRINGA

Nasjonalt senter for samisk i opplæringa skal bidra til å utvikle likeverdig og tilpasset muntlig og skriftlig opplæring både i og på samisk, først og fremst på nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk. Senteret skal øke interessen for og kompetansen innen utvikling av samisk språkopplæring i barnehage og grunnopplæring. Den samiske læremiddelportalen Ovttas|Aktan|Aksesne skal samle informasjon, synliggjøre samiske læremidler og stimulere til økt bruk av disse.

Sámi allaskuvla vil:

- bedre kvaliteten i opplæringen for samiske barn og elever, i samråd med samiske lærere, skoler, barnehager og barnehage- og skoleeiere og de samiske lærerutdanningene
- styrke og utvikle fagmiljøet slik at tjenester kan utvikles i tråd med samfunnsbehovene

¹ Samisk tradisjonell kunnskap

- prioritere forsknings- og utviklingsarbeid som bidrar til ny kunnskap om bruken av samiske språk som muntlig språk, lesing og skriving og andre temaer knyttet til samisk opplæring
- jobbe med å styrke grenseoverskridende samisk læremiddelproduksjon- og formidling, og i samarbeid med andre samiske kunnskapsmiljøer samle inn og tilgjengeliggjøre samiske læremidler i ulike områder av Sápmi
- fornye og utvikle læremiddelportalen Ovttas|Aktan|Aksesne slik at den blir en aktuell formidlingskanal og et naturlig valg for alle når de skal lete, hente, dele eller utvikle egne læremidler
- utvikle kartleggings- og vurderingsredskaper og metoder som er til hjelp for barnehager og skoler i deres utviklingsarbeid

6. FORSKNING, UTVIKLING OG FORMIDLING

Forskning og utvikling ved Sámi allaskuvla skal være grunnlaget for våre studier og være nyttig for det samiske folket, de samiske institusjonene, næringene og lokalsamfunnene.

Sámi allaskuvla vil:

- synliggjøre vår rolle som ledende urfolksforskningsinstitusjon og styrke og støtte opp om våre fagmiljøer slik at de kan fremme forsknings- og utviklingsarbeid
- styrke forskerutdanning og lage en helhetlig utviklingsplan for forskere
- styrke samiske språk som vitenskapelige språk og samiskspråklig vitenskapelig publisering
- styrke duodji- og kunstfaglig utviklingsarbeid og forskning
- aktivt støtte opp om studenters deltakelse i forskning
- styrke forskningsformidling gjennom ulike tiltak og virkemidler
- implementere nasjonale forskningsetiske retningslinjer og bidra til å utvikle internasjonale forskningsetiske prinsipper for urfolksforskning.
- stille som krav at urfolks frie og forhåndsinformerte samtykke (FPIC) innhentes i forbindelse med forskningsprosjekter
- utarbeide og implementere en egen forskningsstrategi som klargjør Sámi allaskuvlas forskningstrategiske prioriteringer og tydeliggjør vår forskningsprofil
- utrede muligheten for å bygge opp et fagmiljø som kan konsekvensutrede saker som påvirker samiske interesser

7. SAMFUNNSANSVAR OG DIALOG

Kompetansen til fagmiljøene ved Sámi allaskuvla skal bidra til å styrke det samiske folkets livsgrunnlag og både økonomisk, kulturell og sosial bærekraftig utvikling i Sápmi.

Sámi allaskuvla skal være i front ved utarbeidelsen av kunnskapsgrunnlag som samiske samfunn trenger i forbindelse med samfunnsendringer og omstillinger og sikre en effektiv kunnskapsoverføring til nye generasjoner.

Sámi allaskuvla vil:

- grundig dokumentere, forske og formidle hvilke kortsiktige og langsiktige konsekvenser klimaendringer gir for urfolkssamfunn og særlig for samiske samfunn
- være en faglig støtte i forbindelse med sannhets-og forsoningsprosesser i Sápmi

- delta i forebygging av samehat og kulturell appropriasjon
- bidra til å styrke profesjonsarbeideres kompetanse om samer og samiske perspektiver, særlig innenfor lærerutdanningene og andre profesjonsutdanninger, for å sikre samene likeverd i samfunnet
- etablere et eget kompetansesenter, og arbeide for en fast finansiering av senteret i samråd med nordiske myndigheter og sametingene
- delta aktivt i samfunnsdebatter slik at Sámi allaskuvla styrker sin rolle som det sentrale kunnskapsmiljøet i Sápmi til beste for det samiske folk

8. URFOLKSSAMARBEID

Sámi allaskuvla har en særegen rolle i urfolkssamarbeidet. Sámi allaskuvla oppfyller de kravene som stilles til en urfolksinstitusjon ut fra WINHEC²s akkrediteringssystem. Denne anerkjennelsen bekrefter at Sámi allaskuvla sin virksomhet er grunnet på samiske språk, samisk tradisjonell kunnskap og samenes rettigheter som urfolk. Urfolkssamarbeidet skal også støtte akademisk og samfunnsmessig dekolonisering og forsoning.

Sámi allaskuvla vil:

- samarbeide med andre urfolksinstitusjoner for å fremme urfolks egne opplæringsmodeller og systemer
- styrke samarbeidet mellom urfolksinstitusjoner både innenfor forskning, studentutveksling og utveksling av faglig kunnskap
- fortsatt delta i WINHEC, WINU³ ja UArctic⁴ samarbeidet og i faglige nettverk og med det styrke vår dialog med andre urfolksinstitusjoner
- utvikle og tilby enda flere relevante utdanningstilbud spesielt tilpasset urfolk
- støtte opp om og utvikle urfolks organisasjonsutvikling og ledermodeller

² World Indigenous Nations Higher Education

³ World Indigenous Nations University

⁴ University of the Arctic